

למטייל

גליון מס'

21

ויגש - ויחי
תשפ"ד

תורה

יב

ליקור'מ תניא

שתפתח לוי שביילי השכל עד שאכנס בחדרי התורה הקדושה ואזכה לבנם ולטייל בתורתך הקדושה מחדר לחדר ומפלאטיין לפלאטיין ומחיבא לחיבא ומכיתא לעליה ומעליה לעליה

גליון דו שבועי למטיילים בתורת רביה"ק בסדר התורה הזמנית

העתיד הנעלם

נקודות לחיים מ'התורה הזמנית'

חיים של תורה

העתיד, מה יעבור עליו כאן בעולם, אלו מעברים ומקומות חשוכים ברוחניות ובגשמיות עתידים אולי לבוא עליו, יחד עם אותו ניסיון שעובר על אלו שיורדים ומתרחקים בפועל למקומות הכי מטונפים בעולם.

"ועל פן מי שנופל חס ושלום, למקומות הרחוקים האלו, עקר עצתו שיחפש ויבקש את ה' יתברך גם משם, כי באמת לאמתו גם שם נעלם ה' יתברך, אך אי אפשר למצאו בשום שכל וסבךרא כי אם על ידי הבקשה והחפוש איה וכו' וכב"ל.

והבו הדברים היטב לעצה להתחזק בכל מקום שהוא בכל מה שיעבר עליך כל ימי חייך, כי אינך יודע מה יעבר עליך. ומי שרוצים להכניסו בדרך הקדושה באמת אי אפשר לו לזכור בשלמות כי אם פשטניסין אותו בבחינה זאת שנופל למקומות פאלו וקשמיחזק את עצמו על פי הדרך של איה הנ"ל אז יזכה שתהיה הירידה תכלית העליה."

זה שהאדם אינו יודע מה יעבור עליו בימי חייו, זה שאף אחד לא יכול אפילו לדמיין קצה קצהו של אחוז קטן מהמאורעות העתידיים לעבור עליו, יכול להביא את האדם לידי פחד ומורא גדול.

ולכן די בכך שהאדם יבין את זה שהוא הולך בדרך כזו שאין לו שום מושג לגביה, כדי שיתחזק להיכנס לדרכי התורה הזאת, בתמימות ופשיטות ואמונה פשוטה בעצה הנפלאה הזאת, לשאול ולבקש 'איה מקום כבודו', כיצד באמת אני יכול לעבור את הדרך הזאת שעומדת לפני.

העצה הזאת, לא נועדה להגביר את הפחד, היא מרככת וממתיקה את הפחד. כי ברגע שהאדם מבקש ושואל ומצטער איה מקום כבודו, הוא מקבל תשובה מהמאמר הסתום, שבכל רגע בדרך אין שום חלל ריק, כל הדרך היא תכלית, כל מה שהאדם עובר יש בו גילוי כבוד ה', אפילו אם באמת יעבור על האדם התרחקות וירידות נוראות, תמיד אפשר לגלות משם את כבוד ה'.

שבועות שכלנו נוכל לדעת ולתכנן את החיים כך שהם יתרחשו לפי המתוכנן בצורה מושלמת, שלא נטעה, שלא ניפול, שלא נתמודד ח"ו בשום התמודדות מאתגרת.

לכשתבונן נראה, שאחת הנקודות המרכזיות שרבינו מציב בתורה, כשורש להבנת כל המאמר, היא שאנו הולכים כל הזמן בדרך. יש דרכים בגשמיות ויש דרכים ברוחניות, אבל כל מי שהולך בדרך יודע שאי אפשר שלא יבואו עליו הפתעות, אולי אפילו מאתגרות. מי שיושב בבית הוא פחות

מי שיושב בבית הוא פחות או יותר יודע מה קורה איתו, אין הפתעות. אבל הדרך זה הרי המקום של הפתעות. ולכן עיקר ההכנה שלו לאותה דרך, היא להבין שהוא נמצא בדרך כזאת שאין לו עליה שום מידע, והוא צריך עצה כיצד מתמודדים עם כל מה שיפגוש באותה דרך

או יותר יודע מה קורה איתו, אין הפתעות. אבל הדרך זה הרי המקום של הפתעות. ולכן עיקר ההכנה שלו לאותה דרך, היא להבין שהוא נמצא בדרך כזאת שאין לו עליה שום מידע, והוא צריך עצה כיצד מתמודדים עם כל מה שיפגוש באותה דרך.

ההבנה הזאת היא יסוד אמיתי להסביר מדוע אי אפשר לסמוך על השכל ומדוע המאמר הסתום ובקשת 'איה מקום כבודו' היא שורש הבריאה. השכל מנסה להרגיע את האדם שהוא יודע מה ילד יום, אבל זה שקר, כי בכל רגע ורגע האדם נמצא בתוך שאלת 'איה', שאלה שהיא מובנית בתוך הבריאה. שאלה שהאדם יכול לשאול את עצמו כל רגע על העתיד הנעלם והכל-כך לא ברור של ימי חייו.

בהלכות עירובי תחומין (ה"ו אות ח'), מוהרנ"ת כורך את אי הידיעה הזאת, שהאדם אינו יודע את

דרכי החיים הם נסתרות. אין אדם אחד בעולם שיכול לצפות במדויק את מסלול חייו. כל אדם שנמצא כאן בעולם הזה הולך על מסלול, יש כאן דרך שהאדם הולך בה בין אם הוא חפץ בכך ובין אם לא. יש לנו עתיד נעלם שאותו צופנת לנו דרך החיים שמוכתבת וידועה מלמעלה, בלי שום תחזית ופיסות מידע שיגלו לנו באמת מה יהיה בהמשך.

אמנם יש לנו הרבה נקודות בחירה, בהם אנו מחליטים להיכן לפנות, איך להתקדם ולהיכן מועדות פנינו. אבל גם אם אנו בוחרים ומחליטים ללכת באיזושהי דרך, אף אחד לא יודע כלום, אין בו אדם בעולם שידע בגיל שלוש איך הוא ייראה בגיל עשר, ואין אחד שיכול לדעת בוודאות בנקודת הזמן הנוכחית של חייו, היכן הוא יהיה בעוד שנה או שנתיים וכיצד ייראו חייו.

חלק מאיתנו שלומדים את התורה 'איה מקום כבודו', נפגשים עם תורה ועצה, שנראית להם לפעמים, לא רלוונטית למהלך חייהם העכשווי. חיייהם מתנהלים פחות או יותר בתוך גבולות הקדושה לגמרי, יש להם פה ושם עליות וירידות, אבל הם לא מרגישים שבימויים הרגיל הם נתקלים בכאלו מצבים שהם יורדים לתוך חלל פנוי וריקנות שכזו, כמו מקומות המטונפים ובתי עבודה זרה, אפילו לא משהו שמתקרב לזה ומחייב אותם לצעוק בקול גדול 'איה מקום כבודו'.

גם אלו שכן מחוברים לדברים, אינם מבינים מדוע העצה הזאת היא 'דרך הקדושה' שהאדם הולך בה ממש כל יום ויום מימי חייו. הרי רבים הם הזמנים והימים הנוסעים על מי מנוחות בלי משברים וגלים שוצפים.

אך באמת, עצם ההרגשה והתפיסה שבכיוול יש כאלו שהעצה הזאת היא 'לא בשבילם', נשענת על כוח השכל והחכמה אותם רבינו פוסל מכל וכל. הכוח של השכל והחכמה שהאדם נוטה ללכת אחריהם בבחינת 'כשאדם הולך אחרי שכלו וחכמתו', נועדה לספק תחזיות מדויקות על הדרך ועל כל מהלך החיים. אנו נוטים לחשוב

יו"ל ע"י רשת הכוללים ליקוטי מוהר"ן שע"י ארגון "לטייל בתורתו"

קו לסלסל בתורתו | טעמו וראו כי טוב ה' 04-627-73-13

דוא"ל: 046277313@gmail.com

לטייל בתורתו

לימוד העמקה והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

תמצית המאמר עד כה: כשאדם הולך אחר חכמתו ושכלו יוכל ליפול לטעויות ומכשולים. מה שאין כן כשהולך בתמימות.

כל העולם נברא בשביל כבודו יתברך והכבוד הוא שורש כל הבריאה בכלליות ובפרטיות. כמו כן בכל דבר מלוכב כבודו יתברך.

יש עשרה מאמרות, ולכולם יש גבול שהם לא יתפשטו למקומות רעים ומטונפים, כדי שכבודו יתברך לא יותן לעכו"ם, ועל כן קשה מהיכן מקבלים חיות בתי העבודה זרה ומקומות המטונפים.

אך באמת כל המקומות הללו מקבלים חיות מהמאמר הסתום שממנו מקבלים כל המאמרות את חיותם, ועל כן הכבוד שם - במקומות המטונפים - סתום ונעלם.

אבל על ידי שצועק ומחפש ומתגעגע 'איה מקום כבודו' אזי הוא עולה בתכלית העליה כמבואר באריכות פנים.

ושאלה ובקשה זו, היא בבחינת קורבן עולה שמתקנת ומכפרת על הרהורי הלב, שהם בבחינת קליפת נוגה.

עיקר התשובה ששואל ומבקש 'איה'

וזה בחינת מה שמוכא בסוף ספר התקונים (תיקון תנינא דף א) בסוד המילה 'בראשית' שהיא מורכבת משתי המילים 'ברא תיש' ומובא שם שזה האיל שהוקרב תמורת יצחק בניסיון העקידה, דהיינו שזהו 'השה לעולה' שנגעוהו וכביכול נוצר על ידי בחינת 'איה' כמו שמבואר לעיל בביאור הפסוק 'איה השה לעולה' שעצם החיפוש והצעקה 'איה' מייצרת כביכול בחינת קורבן עולה, שהרי הצעקה 'איה' בעצמה היא בחינת 'בראשית מאמר סתום פנ"ה'.

וזה שהאדם מתגעגע ומצטער ושואל ומבקש אחר ה' בכל המקומות שנפל לשם, זה בחינת תשובה, כי זה עיקר התשובה, דהיינו ששואל מבקש ומחפש אחר כבודו יתברך תוך כדי שהוא עדיין רחוק מאוד מהש"ת, ורואה בעצמו שרחוק מן כבודו יתברך ומתגעגע ושואל ומצטער 'איה מקום כבודו, וזהו בעצמו תשובה ותיקון פנ"ה גם אם עדיין לא עלה אל מקום הקדושה הגלויה בעצמה, וזהו היטב.

הדרך היא בחינת הספיקות

ויש בזה דהיינו בכל מהלך העצה והתורה הזאת, עוד הרבה דברים שהם פרטים ובחינות נוספות, כי ששואל הולך בדרך בגשמיות כפשוטו ממש, או כשהוא בדרך רבים ברוחניות שמתווה לעצמו איזה דרך ומהלך בעבודת ה', אזי התורה הולכת לפניו להנחות לו את הדרך בבחינות (מש"ל 1) מה שכתוב על התורה "בהתהלךך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך", ואזי היא שומרת את דרכיו שלא יכשל ויטעה, אבל עדיין יש לאדם בחירה ומקום ליפול, כי יש בזה בחינת התורה במדרגת התורה שמוליכה

כל אחד, כי כל אחד לפי מדרגת תורתו שזכה אליה, ולפי כפי כל התורה שהאדם משיג יש בחינות ספיקות פנ"ה ששם אפשר ליפול ולטעות ח"ו, כגון בחינתו שיש תורה קודם שמתדשין ומגיעים לחידוש אמיתי, יש בזה ספיקות ובלבולים שטועה בהם ואומר דברים שאינם אמת, קודם שמתברר ומלבן הדבר בראוי ומגיע לחידוש אמיתי. ואילו הספיקות והבלבולים שיש בתחילת הלימוד, הם בחינת עין הרעת טוב ורע שהוא בחינת נגה שיש בו טוב ורע, ועל כן בודאי שיש מה לקחת ולהעלות מתוך אותם חידושים שאינם מבוררים וראויים, שמהם עצמם ייבנה החידוש האמיתי, ובכיוון זה התורה בעצמה שזה תכלית הדרך שהלך בה, זה בחינת עין החיים וכו' ששם הכל מבורר ואמיתי בלי שום ספיקות.

להחיות את עצמו בחיות הקדושה

שייך לעיני לטעם בו מבואר בעניין שבדודאי יש חיות גם במקומות המטונפים, אך הכבוד שם הוא מהמאמר הסתום שנעלם ומוסתר בתכלית ההסתרה:

וזהו בחינת 'אם יאמר לך אדם בקינטור ושאלה היין אלוקים? אזי תאמר לו שהוא נמצא בקרן גדול של רומי' (ירושלמי תענית פרק א), שגם שם ברומי ששואלים עליו וכו' וכו' וכו' וכו' שם מתפשט כבודו יתברך, רק ששם מוסתר הוא ויתברך פנ"ה.

והקלל למעשה הוא: שששואל לשם חס ושלום, אזי בשפיותו יתברך איה מקום כבודו, וזהו שהוא מבקש לבד, הוא מתייחס את עצמו בחינת הקדושה שמוסתרת שם, כי חיות הקדושה שיש שם הוא רק מההסתרה של הקיום - מה שהמקום עצמו גורם, מה שמתברך השם יתברך שם בתכלית ההסתרה עד שאין יודעין שם מוננו ויתברך פנ"ה, אכל תיפך שאותה הסתרה גופא הופכת לגילוי, דהיינו שששואל 'איה מקום כבודו, נמצא שבאמת מתוך השאלה ברור שיודעין על כל פנים שיש אלוהים יתברך גם כאן, כי השאלה מבטאת את זה שהוא כאן, רק בגלל שהוא נסתר ונעלם לכן יש מקום לשאלה של חיפוש, ועל כן מן מקבלין איה מקום כבודו' וכו' בעצמו שמצטער שיש כאן הש"ת, אבל הוא מחפש אחריו מחמת שאינו רואה אותו, אזי אותו אדם מתייחס עצמו במקום נפילתו מחיות הקדושה הנעלמת הגבוהה שמלוכשת שם.

כי 'איה' הוא בחינת 'מאמר סתום' שהרי אין במילה 'איה' תשובה רגילה, אלא שאלה שמסתירה בתוכה תשובה מבלי לתרץ את השאלה, ולכן איה זה הכבוד העליון, שהם דהיינו המקומות המטונפים מקבלין חיות משם, רק שחיות הקדושה הוא מההסתרה החזקה בלי הגילוי שבעצמות ההסתרה, אכל הוא מתייחס את עצמו בבחינת חיות הקדושה במקום נפילתו על ידי הבקשה והחיפוש ששואל איה מקום כבודו פנ"ה שבוז מתגלה הגילוי בעצמות ההסתרה גופא, ואחר כך זוכה לעלות משם לגמרי אל הקדושה בעצמה של תשעת המאמרות הגלויים, דהיינו במקום התגלות

כבודו יתברך, כי עיקר הקדושה שיתגלה כבודו יתברך בכל העשרה מאמרות. כבודו ה' לעולם אמן ואמן.

קשר התורות שנאמרו בדרך

(ואת התורה 'איה מקום כבודו' וגם מאמר המתחיל 'אילו המתפארין עצמן וכו') (סימן ט"ו), וכל מה שנאמר בדרך וכו' כגון 'הקשו וכו') (סימן ט"ז) הכל אחד, כי כל אלו המאמרים קשורים זה בזה ועל ידי העיון בכלם יפתחו שערים חדשים לכל תורה מאלו התורות, וכל אלו המאמרים הם מרוקנים ונסתרים בדרך רבותינו וכו' (שבת דף ע"ז) בתוך האגדה הפליאה מאד, מה ששאל רבי זורה את רב יהודה בד הוי בדיקא דענתא [כאשר ראה את דעתו של ר' יהודה שוחקת], ואיכתי מניה כל חללי דעלמא וכו' [שהוא ראה שהוא יכול לשאול אותו כל שאלה ממחללו של עולם, ואפילו שאלות של העולם הזה שנראים כדברים גשמיים], ושאל אותו שם בזה שאילת שנראים כשאלות מוזרות והם באמת פליאות נשגבות מאד, כגון: 'מאי טעמא תורה אריקא נגזרתיא וגמלא וזטר גנובתיה וכו' [מדוע השור יש לו זנב ארוך ולגמל יש זנב קצר], 'מאי טעמא תרנגולא מידליא עינא וכו' [מדוע לכל הבעלי חיים, יש עפעף שסוגר על העין מלמעלה למטה ולתרגול יש עפעף תחתון שסוגר על העין מלמטה למעלה]. וכל שאר השאלות הנשגבות שם, כגון: 'הם פליאות גדולות מאד, וישם בכל התורות שנאמרו בדרך מרוקן ונסתר כל הני' וכו'. ומה שמוכא לעיני, בענין שמתקן ובדיקא דענתיה ביה לכולהו ולתורה ולאגדה הפלאית, שייך גם כן דהיינו תורה ולתורה ולאגדה הפלאית, ומרוקן גם כן באגדה הני' שנאמר שם שכל השאלות נשאלו בעת שהיה ר' יהודה בדיקא דענתיה.

גם מה שמוכא במאמר הזה [תורה י"ב] על פסוק 'איה השה לעולה', מרוקן באגדה הני', שנאמר שם, 'אי כתיבי מניה כל חללי דעלמא', שחלל העולם זה סוד בחינת חללי הפנוי, שהוא כביכול פנוי מאלקותו ויתברך כעין בתי עבודה זרה ומקומות המטונפים, ובאמת בודאי אי אפשר שלא יהיה שם בחלל הפנוי גם כן השם יתברך, כי אם כן מתייחס וקבל חיות, אה וזהו בחינת הני' שמוכא חיות מבחינת מאמר סתום בחינת בראשית וכו'.

גם מה שמוכא לקמן [בתורה י"ז ח"ב] בענין וראה ירא שבת, שייך גם כן לקמן [לתורה י"ב], כי כל וראה יש לה מאמר וכו' [ענין תורה ע"ח תניינא], ויש מאמר אחד שבולל כולם וכו' שהוא מאמר הסתום, פנ"ה. גם מה שמוכא לקמן [שם בסוף תורה י"ז תניינא] בענין השגחה, שייך גם כן לזה, על אגדה הני' מאי טעמא תרנגולא מידלי עינא, ולי ובינו שמוע ביאור כל זה של כל אלו האגדות והפליאות.

הערות והרחבות

- 7 מלשון רבינו נראה שגם במאמרות הגלויים הקב"ה מסתיר את עצמו בתכלית ההסתרה כמו במאמר הסתום. ולכאורה צ"ב שהרי אדרבה כל עניינים של המאמרות הגלויים, שהם מלאים כבודו יתברך ולא מסתירים, אזי כבודו רבנו אומר 'גם שם מוסתר הוא יתברך כנ"ל' הלא היה צריך לכאורה לומר שרק שם הוא מוסתר כי בכל שאר המקומות הוא גלוי. וענין היטב בכלל השביעי בחי" כללים, וכן ענין בהקדמת ליקוטי מוהר"ן בעניין המכסה הוא הגילוי והגילוי הוא המכסה. 8 ענין חיי מוהר"ן על תורה י"ב שכל אלו התורות נאמרו בדרך, ויש לענין זה קשר לפי הכלל הרביעי, עם זה שהתורה עוסקת בכמה צדדים בעניין הדרך. 9 כי למרות שאין לערב מהלך התורה עם תורה אחרת, אבל כאן שכל התורות הם אחד, אפשר לקשר בין כל אלו התורות. 10 ובליקוטי הלכות עירובי תחומין ה"ו שם מבואר בהרחבה כמה אנדות ופליאות בדרך נפלאה.

- 1 נמצא בתיקונים שמוכאים אחרי כל השבעים תיקונים, ומובא שם עוד כמה וכמה קשרים נפלאים לכל ענייני המאמר, ומבואר שם באריכות כל עניין העקידה עיי"ש. 2 אפשר לומר מקשרי המאמר, שלשונן הקדושה כפולה לתושיה בפירושיה וביאוריה, ואין כוונת רק לתשובה על חטאים ועבירות, אלא גם לתשובה שיש לו על אלויותיו ולכלוליו, והתשובה שצריך לענות על שאלותיו היא גופא גם התשובה על חטאיו. ודוק. 3 כמבואר מתוך המשך התורה, שעלייתו למקום הקדושה הנגלית זהו שלב נוסף אחרי שמגלה את חיות הקדושה במקום נפילתו. 4 ויש לציון שההליכה בדרך המוכרת כאן, קשורה ללשון המוכרת בתחילת התורה, שאדם הולך אחרי שכלו וחכמתו, ודוק. 5 ויש בזה כמה בחינות, כי יש דרכים שהולך מעולם לעולם, וכמבואר בסיפומ"ע מעשה י"ב. 6 לפי הכלל השלישי יש לעיין מדוע רבינו נקט לדוגמה דווקא את העניין של הספיקות שיש בחידישי תורה.

שאלה:

ראיתי שמובא בליקוטי הלכות 'עירובי תחומין ו' שמוהרנ"ת מחבר בין התורה אזמרה שלמדנו עד לא מכבר לתורה איה אותה אנו לומדים עתה. הוא סולל מהלכים ארוכים שמחברים בין שתי התורות, בשונה מדרכו הידועה ברוב ההלכות הארוכות שלא לחבר בין תורות, ורציני לדעת האם מעבר ל'שיחות' הרמזים השונים שיש לחיבור זה, האם אפשר למצוא איזה עוגן חזק בתוך התורה בעצמה שיש קשר בין שתי תורות אלו?

תשובה:

אכן, ללא קשר לשיחות אלו ולרמזים שיש לחיבור זה, ישנם כמה נקודות המבארות מתוך התורה, אך אנו נרחיב נקודה אחת שנראית כמקור עיקרי לחיבור בין התורות.

רבינו מזכיר בתורה רפ"ב, שהתינוקות של בית רבן, בתחילת כניסתם ללימוד התורה, מתחילים מ'ויקרא', שהוא אלף זעירא ומציין שם את דברי המדרש בפרשת צו.

והנה בתורה דידן, רבינו מביא שקרבן עולה מכפר על הרהורי הלב, וגם כאן הוא מציין את דברי המדרש שמביא את הפסוק 'והעולה על רוחכם', שמשם אנו למדים שקרבן עולה בא לכפר על הרהורי הלב.

לכשנפתח ונסתכל בדברי המדרש נגלה גילוי נפלא!

אותו מדרש, שם מובא שקרבן עולה באה לכפר על הרהורי הלב, הוא אותו מקור בדיוק לכך שהתינוקות מתחילים ללמוד את התורה מ'ויקרא'.

אך לא בזה תם העניין.

המדרש שם מצביע על תורף העניין: "אמר ר' אסי מפני מה מתחילין לתנוקות בתורת כהנים ואין מתחילין בבראשית אלא שהתנוקות טהורין והקרבתו טהורין יבואו טהורין ויתעסקו בטהורים".

ולכאורה היה מקום להקשות, וכי 'בראשית' לא מספיק טהור ח"ו, וכי יש חלק בתורה שאיננו טהור לגמרי, עד כדי כך שאנו אומרים שהתינוקות הטהורים אינם יכולים להתחיל מבראשית.

ועוד, שהרי אחר שהתינוקות לומדים 'ויקרא' הם אכן עוברים ללמוד גם את 'בראשית', ואם יש באמת איזה בעיה ח"ו עם הלימוד של בראשית, מדוע באמת הם לומדים אחר כך את בראשית.

אבל אם נשימה את ליבנו היטב למבואר כאן, נראה להדיא, שזהו בדיוק העניין של תורה י"ב מול תורה רפ"ב. תורה י"ב באה לגלות את הסוד של 'בראשית' מאמר סתום, ולעומת זאת תורה רפ"ב באה לגלות את הסוד של 'ויקרא'.

ולפי זה מובן, שבאמת שתי התורות הללו הן כעין שני שלבים, ויש קשר בין קרבן עולה (תורה י"ב) אותו מקריבים בתוך המשכן שבונים (בתורה רפ"ב). והתינוקות צריכים דווקא בתחילה ללמוד את ויקרא, ששם מתגלה סוד הנקודה הטהורה, והדרך לתקן את הספקות והבלבולים שיש בלימוד של המאמר סתום שהוא בראשית, על ידי קרבן עולה, ואז באמת אפשר להתחיל שוב ללמוד בראשית שהוא הסוד שמתבאר בתורה י"ב.

בעשרה בטבת התחיל המצור, ומהלך היציאה לגלות. תכלית כל הגלויות היא על מנת שנבקש משם את השם יתברך, ודווקא על ידי זה תהיה תכלית העליה והתגלות התורה באולה השלימה, כפי שמרחיב מוהרנ"ת בהלכות גבית חוב מהיתומים ג'.

ה. וזה בחינת כל הגלויות שישאל הולכין בגולה והם נעים ונדים כצפור נודדת מן קנה. וכמו שהם נעים ונדים כמו כן, כפיכחול, קדשת כבודו יתברך נע ונד, כמו שפיתוב, "כצפור נודדת מן קנה", שהם פנסות ישאל. "כן איש נודד ממקומו", שאין צריכין לחפש ולבקש מאד מאד אחר כבודו ולשאל ולדרש בכל עת איה מקום כבודו ואז, אם תדרשונו ימצא לך בידאי, כמו שפיתוב, "והפיץ ה' אתכם בעמים וכו' ובקשתם משם את ה' אלוקי ומצאתי כי תדרשונו בכל לבבך ובכל נפשך בצר לך ומצאוך וכו'". כי בעונותינו הרבים, בעת הגלות, ובפרט עכשו בסוף הגלות בעקבא דמשליחא אשר עכשו ההסתרה מתגברת מאד מאד באפלים ורבות הסתרות שבתוף הסתרה אשר כל נביאנו מימות משה וכל האבות כלם הסתפלו והתנבאו על הדורות האלו על עצם הצרות אשר יקרה לנו באחרית הימים חס ושלום. ועקר של כל הצרות הוא צרות הנפש אשר נתרחקנו עכשו מה' יתברך מאד מאד אשר לא היה פזאת מימי קדם, כי באמת צרות בגשמיית אף על פי שבידאי עוברים עכשו על ישאל צרות רבות מאד ואמסים וארנוניות רבים, אף על פי כן צרות בגשמיית כבר סבלו ישאל בדורות הקדמונים צרות רבות יותר ויותר כמה פעמים וכו'.

י. כי מרמז בסוף המאמר הנ"ל שגם הצדיק הגדול במעלה מאד קדם שזוכה להתגלות התורה צריך שיבואו עליו ספקות מתחלה עד שישאל איה וכו'. ועל ידי זה זוכה להתגלות התורה, שזהו גם כן בחינת הגאולה, כי הגאולה היא התחלת קבלת התורה וגם אז וכו' לכמה מצוות, כי עקר הגאולה היא אגלת הנפש להתקרב לה' יתברך שזהו בחינת קבלת התורה וכו'.

יא. ועל כן אחר כל הגלויות וכו' לקבל התורה, כי אחר גלות מצרים היה עקר קבלת התורה. וכן אחר גלות בבל וכו' לקבל את התורה בימי מרדכי ואסתר. וכן אחר גלות זה אנו יהיה עקר התגלות התורה, כי עקר התגלות התורה יהיה בימי משיח שיבוא במהרה בימינו, כי על ידי הגלות שגולין בין האמות שהם בחינת מקומות המטנפים. ושם מחפשיין ומבקשיין איה וכו' פנ"ל, בחינת ובקשתם משם את ה' אלוקי וכו' פנ"ל, על ידי זה זוכין לעליה גדולה, לבחינת איה, שמשם עקר קבלת התורה פנ"ל. וכו'.

ועל ידי שזוכה לחפש ולבקש את כבודו היטב, נזכה לתכלית העליה שהוא בחינת איה שאין תהיה הגאולה שלמה. וזהו בחינת (ישעיה כא) שמור מה מלילה, שמר מה מלילה וכו' אם תבעיין בעיני שבו אתיו. כי הכל קוראין וצועקין לה' יתברך שמר מה מלילה מה יהיה הסוף מגלות וחסוף הזה ומתי נזכה לגאולת המשיח. וה' יתברך משיב אם תבעיין בעיני שהוא לשון בקשה וחיפוש, הינו אם תבקשו ותחפשו היטב איה מקום כבודו, שבו אתיו, כי זה עקר התשובה פנ"ל. ואז תזכו לגאולה שלמה פנ"ל.

בדברי מוהרנ"ת שם מתבאר היטב המושג 'דרך' מול המושג 'מקום', ומבינים שהדרך בעצמה היא הגלות, ולכן היא המקומות הרחוקים מצד עצם המוהרה.

דרקדק בלשונו

כי היא חיך

קשרי התורה הטמונים בדקדוקי לשונותיו

פעמים רבות הדקדוק בלשונו הקדושה מתעורר כאשר מופיע בתורה מושג, שבמבט ראשון לא מובן מהיכן 'צנח' לכאן. הדבר בולט עוד יותר כאשר הבאתו נעשית כאילו הוא ברור ושייך לכל מה שהתבאר לאורך התורה, אזי מתעוררים לבקש ולחפש ולשאול איה מקום אותו המושג בתורה.

לומדים רבים חשו בכך כאשר בסוף התורה מתאר רבינו את ההגעה אל היעד כ'עץ החיים': 'ואלו הספקות הם בחינת עץ הדעת טוב ורע, שהוא בחינת גנה. וכשמגיע אל התורה בעצמה, זה בחינת עץ החיים וכו'". מה ענין 'התורה בעצמה' שהיא 'עץ החיים' לתורה זו.

אך כפי הכלל המסור בדינו, כל תורה מתבארת מתחילתה לסופה ומסופה לתחילתה וכו', וכשאנחנו מבקשים למצוא היכן עולה עניין עץ החיים די מהר מבחינים עד כמה החיות היא עיקר התורה. כי הנה, מבואר בהרחבה שהכל מקבלים חיות ממנו יתברך: "פי אף על פי כן בידאי גם הם מקבלים חיות ממנו יתברך, ואפלו מקומות המטנפים או פתי עבודה זרה צריכין גם כן לקבל חיות ממנו יתברך". ויניקתם מבחינת מאמר סתום: "פי איה הוא בחינות מאמר סתום, שהם מקבלין חיות משם, רק שחיות הקלפות הוא מההסתרה". ועיקר התכלית והתיקון בבקשת "איה מקום כבודו" הוא ענין החיות. הבקשה ממשיכה חיות דקדושה

לעצמו: "כשמפתחיל לבקש איה מקום כבודו, בזה הוא מחיה את עצמו מחיית הקדשה", "ויבזה בעצמו מחיה עצמו במקום נפילתו", ואף מחיה את הנפילה עצמה: "ומחיה את נפילתו, ועולה בתכלית העליה".

מעתה, עלינו לשוב ולהתבונן במהות 'התורה בעצמה' שהיא בחינת 'עץ החיים', לעומת 'עץ הדעת טוב ורע' שהוא בחינת קליפת נוגה, בחינת הספקות שברוך. מבין השיטין עולה תמונה ברורה של 'התורה בעצמה' שהיא 'חיים בעצם', כאשר במקום לזהות את המקום שבו הוא נמצא כאילו הוא רק 'דרך' למקום אחר בעל משמעות, הוא משיג שגם שם במקומו ממש נמצאת חיות הקדושה, ויכול לדבק עצמו בה' יתברך תמיד, ולעלות בתכלית העליה.

בני הישיבות הקדושות

הצימאון אינו יודע שובע, כאשר עוד ועוד מבני הישיבות הקדושות על גוניהם השונים מצטרפים בכל שבוע ללימוד התורה הזמנית בדיבוק חברים וברוב עם. אינו דומה מועטים העושים את המצוה למרובים העושים את המצוה, ומיום ליום מוסיף ומתגבר קול התורה, כאשר בתקופה זו נפתחה קבוצה חדשה להליכה עם התורה הזמנית בישיבת 'שערי תורה' בירושלים. רבים הם המצטרפים לקבוצות הקיימות, והביקוש גדל לשיעורים הנמסרים בכל רחבי הארץ.

מבוא המקראות - ולדקדק בלשונו

בימים אלו נשלמת עריכת הקונטרסים המועילים 'מבוא המקראות' ו'לדקדק בלשונו'. כמעשינו בתורות הקודמות בסייעתא דשמיא תופץ בקרוב חוברת חדשה המביאה בשלמות את המקראות ואת מאמרי חז"ל שבתורה י"ב תנינא. יחד עם המקורות יובאו פירושים וביאורים נבחרים, וכן נקודות עמוקות להתבוננות בקשרי התורה העולים מתוך המקראות ומאמרי חז"ל ומפרשיהם וכדומה.

כמו כן נערך באופן מאיר עיניים ליקוט מיוחד של מילים ושורשים המופיעים בתורה בכמה מקומות ובהקשרים שונים. במדור 'לדקדק בלשונו' בעלון מובאים דוגמאות לתבונות שניתן להעלות מתוך שימת לב ללשוניות המדויקים שבתורה. כעת בפני כל לומד יהיו מסודרים ופרושים כשמלה הלשונית והקשריהם, ונוכל להתבונן בדברים ולחדש בעצמנו. המעיינים המהלכים עם התורה ימצאו בקונטרסים אלו תועלת רבה לחיזוק הלימוד 'מיניה וביה', והתחדשות רעננה בהרחבת והעמקת הבנת קשרי התורה ועצותיה.

השאלה השבועית

בתחילה רבינו כותב שכשהולך אחר שכלו יוכל ליפול לטעותים ומכשולות רבים. בהמשך כשמדריך ללכת בתמימות ורק להסתכל שיהיה שם השם יתברך בלי להשגיח על כבודו, אומר שלא יכשל לעולם, ואת ענין הטעויות לא הזכיר. מה ההבדל בין טעות למכשול ומה מלמדת השמטה זו?

ניתן להשיב בקו 'לסלסל בתורתו' ובכתב למדור 'אז נדברו'

שלום רב. רציתי לעורר עניין שלעניות דעתי חשוב שיאמר (אם כי אינני מתיימר להיות "בעל המוסר" העומד בשער ומ"מ אפשר לקחת זאת לכל ענייני עבודת השם).

לפעמים אפשר לשמוע את הטענה כביכול העיון והסלסול בתורתו של רביה"ק פוגם את התמימות והפשיטות. עצם הטענה בוודאי איננה נכונה כי רביה"ק הוא זה שציווה אותנו ללכת עם תורתו וללומדם בעיון. השאלה היא איך באמת העיון והתמימות מסתדרים יחד?

והתשובה - שאת התמימות ופשיטות צריך ללמוד מתוך תורה זו גופא ואדרבא דווקא כך נזכה להיות באמת תמימים ופשוטים, ונסביר: בסיפורי מעשיות - במעשה מחכם ותם, רביה"ק מדגיש שהתם לא היה טיפש אלא שהיה לו "שכל פשוט". ההפך מפשוט הוא עקום ובתורה דידן רבינו קורא לזה "עיקומים, סיבובים ובלבולים", וזה גם ה"חכמות" שמטעים את האדם ואת העולם.

ההליכה הישרה היא על ידי ההסתכלות [וההתבוננות] בשכל ישר [=פשוט כאמור] אם יש במעשיו כבוד השם יתברך או לא. בלי הסתכלות זו אין כאן תמימות ופשיטות אלא זה טיפשות או עצלות. דהיינו: קל לי לומר שאני רוצה "להישאר תמים ופשוט" כדי לא להתאמץ לעיין ולהתבונן, כמו שקל יותר להמשיך את החיים בלי "להסתכל בכל דבר שעושה שיהיה שם השם יתברך". כשלא מסתכלים "ישר" אז הטענה של "תמימות ופשיטות" היא בעצמה "חכמות"!

לפי זה יש לדייק בדברי רבינו שבתחילת התורה כתב: "כשאדם הולך אחר שכלו וחכמתו" וכו' ובהמשך השמיט את השכל וכתב: "עיקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ופשיטות בלי חכמות" ולא כתב גם בלי שכל. כי אדרבא את השכל צריך בשביל להסתכל בכל דבר שעושה שיהיה שם השם יתברך. ודו"ק.

ונסיים במה שכתב מוהרנ"ת בהקדמת הליקוטי הלכות (הובא בחוברת של 'לטייל') "באמת לאמיתו התמימות ופשיטות של רבינו ז"ל עמוק עמוק מאוד..." ה' יזכנו להיות מ'החכמים בחכמת התמימות' (כדברי ראב"ן ב'כוכבי אור').

נחמן ק.

שלום וברכה, לכבוד העלון לטייל בתורתו. כתבתי כמה שורות על נקודה העולה מתוך תורה י"ב, אשמח שתשפתו את הקוראים במדור הנכבד 'אז נדברו'.

לקחת אחריות -

וואו איך שזה היה מיוחד איך שהרגשתי. ברוך ה' הכל זרם. חיות בתפילה והבנה של מה שלמדתי. הצלחתי להתגבר על היצירה. היה נראה לי שלא נשאר לי הרבה בשביל לגרום לו להוציא דגל לבן

של כניעה. עד כדי כך שחשבתי שכפסע ביני וביני ה'. מה אני אגיד, פשוט "ה' אור לי". תענוג שקשה לתאר במילים.

אבל מה קרה עכשיו שאני כבר מרגיש בריבוי אור. אני לא מצליח להשתלט על זה. אני מבין שאני לא במקום האידאלי. אפילו שאני לא עושה חלילה ממש עבירות, אבל זה כבר לא נעים כמו שהיה לפני כן. למרות שזה אור אבל זה בריבוי. מה קרה? איך תוך שניה הגעתי לצד השני השלילי של המוחין דקטנות, המתבטא בזה שהוא מתחזה לאור עצום של אור ה'?

בלי להבין הרבה למה. כי קודם צריך לטפל בזה. המצב קריטי ואני לחוץ מזה.

כשהבלבולים מתגברים צועקים 'איה'. בלי לנסות להבין למה. השכל לא יכול לברר את המצב הזה. צריך פשוט לעשות מה שצריך בלי לנסות להבין מה לעשות. כן זה נשמע מגוחך אבל זאת האמת. כשרבנו אומר שצריך לצעוק איה אז צועקים ואם לא מצליחים אז צועקים איה על ה'איה' בעצמו.

השכל מנסה לתפוס את המציאות שתהיה ברורה. לדעת לקראת מה אני הולך ואיך. רבנו מגלה שבמצבים של בלבולים וכל סוגי הספקות למיניהם - השכל לא יעזור ואף יכול להטעות, עד כדי כך ש"יכול ליפול בטעותים ומכשולות רבים ולבוא לידי רעות גדולות ח"ו".

ואם שוב נשאל: אבל כשצריך להחליט החלטות ולהכריע ספקות של מה לעשות, איפה זה קשור לצעוק? ההחלטה לפעמים צריכה להיות מיידית ולא לעוד שבוע שיש לי זמן לצעוק. אם לעוד שבוע אני מבין שלא צריך להחליט אבל... ובכלל זו לכאורה ממש הפקרות. לא לקחת אחריות על המציאות. ככה להפקיר את בני הבית בלי לחזור עם החלטה ברורה, או לחזור מפגישה בלי להחליט אם להתחתן או אם בכלל להמשיך ולנסות עוד פגישה...

אין אבל. זהו עומק העצה. פה צריך באמת לקחת אחריות, אבל לא כמו שזה נשמע בעולם. אלא תהיה אחראי ואל תיקח אחריות. זו לא אחריות לקחת אחריות שאין ביכולתי להיות אחראי עליה. אדרבא להיפך, זו ממש הפקרות! (תקרא את זה שוב...)

לא תמיד מבינים מה קורה איתנו. בא ניתן לה' להיות אחראי על מה שקורה לנו. כמובן נשתדל לעשות את מה שאנו מבינים שצריך, אבל לא בכח להכריע ספקות רק בגלל ההחלטה שחייב להבין. אם לא מבינים, צועקים 'איה' בפשיטות ותמימות. כשמבינים איפה כבודו לא נצרך להפיש זאת, רק נותר לעשות זאת. אולם כשלא ברור ולא מובן מה קורה לי במציאות, איפה ה' נכנס פה - רק אז יש מקום לצעוק 'איה' ולהגיע למקום של הכבוד העליון, שהוא יותר גבוה מהמקום בו אני מבין את מה שאני עושה ומה קורה לי.

וגם אם בפועל לא יודעים מה לעשות - תהיה בטוח שאם צעקת עשית את שלך, ובוה הכנסת לעצמך את ההכרה שאתה בסה"כ סביל מול ה', ולא מפעיל ח"ו את ה' להחליט מה שנכון לעשות. תסמוך על ה' שמה שיהיה בפועל יהיה הכי מדויק בהשגחה עליונה. תן לה' את הסמכות והאחריות לנהל לך את החיים.

ישראל מ. - קריית ארבע - זמרת הארץ'.